

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนางานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย ในการศึกษาการพัฒนางานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ทำให้ทราบเกี่ยวกับความเป็นมาของพระธรรมทูตในสังคมไทย ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ และแนวทางการพัฒนางานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ตามลำดับ ดังนี้

๕.๑.๑ ความเป็นมาของพระธรรมทูตในสังคมไทย

งานพระธรรมทูตเริ่มต้นขึ้นหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้และทรงแสดงธรรมแก่ พราหมณ์ปัญจวัคคีย์เป็นกลุ่มแรก ต่อมาทรงแสดงธรรมโปรดยสกุลบุตรและสหายรวม ๕๕ ท่านจนได้ บรรลุพระอรหันต์ ๖๑ องค์ รวมทั้งพระองค์ด้วย เหล่าพระสาวกทั้ง ๖๐ รูป ที่ส่งไปประกาศพระ ศาสนานั้น ถือว่าเป็นพระธรรมทูตชุดแรก การกิจหลักคือการประกาศและเผยแผ่พระศาสนาด้วยการ แสดงธรรมและการถือพรหมจรรย์ ตลอดจนวัตรปฏิบัติของผู้บวช ทำให้พระพุทธศาสนาเผยแผ่อย่าง กว้างขวาง งานพระธรรมทูตในยุคนี้ประสบความสำเร็จอย่างสูงหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพาน พระ สาวกยังคงปฏิบัติภารกิจในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อมาควบคู่ไปกับการกิจใหม่คือ การปกป้อง ค้ำครองชำระสะสางสิ่งที่ทำให้พระพุทธศาสนาหมอง ภายหลังการสังคายนาครั้งที่ ๓ พระเจ้าอโศก มหาราชได้จัดส่งพระสมณทูตให้นำพระพุทธศาสนาไปสั่งสอนยังนานาประเทศ พระโสณะ และพระ อุตตระ เป็นพระธรรมทูตสายที่ ๘ ที่ได้นำพระพุทธศาสนามาประดิษฐานในอาณาจักรสุวรรณภูมิ ซึ่ง ได้แก่ประเทศไทยในปัจจุบัน งานพระธรรมทูตในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย ยุคยา จนถึงรัตนโกสินทร์ทรงอาศัยพระมหากษัตริย์อุปถัมภ์ วิธีการเผยแผ่โดยการเทศน์เป็นหลัก ปัจจุบัน เน้นที่การชำระพระไตรปิฎกแล้วแปล กลวิธีในการเผยแผ่จากการเทศน์มาสู่การบรรยายธรรม การ ปาฐกถาธรรม การสนทนาธรรม และการใช้สื่อดิจิทัลอุปกรณ์สมัยใหม่ การเผยแพร่ธรรมะผ่าน สื่อมวลชน อาทิ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เทป บันทึกลำโพง รวมทั้งการแสดงนิทรรศการทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

๕.๑.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

การปฏิบัติงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์นั้น ประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการด้วยกัน สรุปตามภารกิจหลัก ๗ ด้านดังต่อไปนี้คือ ๑) ด้าน การอบรม พระธรรมทูตขาดความรู้ ทักษะและเทคนิคในการอบรมศีลธรรมนักเรียน นักศึกษา และ

ประชาชนทั่วไป การประยุกต์ใช้หลักธรรมให้เข้ากับสถานการณ์ของบ้านเมือง สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน ๒) ด้านการบริหาร พระธรรมทูตฝ่ายบริหารไม่มีความเชี่ยวชาญที่จะบริหารงานในองค์กรพระธรรมทูต ไม่มีการประสานงานตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมวางแผน ไม่ได้คัดสรรพระที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเข้ารับการอบรมวิชาพระธรรมทูต ไม่เอาใจใส่หรือออกตรวจเยี่ยมพระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติขณะลงพื้นที่ปฏิบัติงาน ๓) ด้านสาธารณสงเคราะห์ เงินกองทุนคณะสงฆ์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนหรือภัยพิบัติต่างๆ ๔) ด้านการบรรยายธรรมทางสถานีวิทูต ความสามารถของพระธรรมทูตที่จะแสดงธรรมออกอากาศมีน้อย การออกอากาศทางคลื่นสถานีวิทยุ พระพุทธศาสนาถูกคลื่นเอกชนที่มีกำลังวัตต์สูงกว่ารบกวน ๕) ด้านกิจกรรมประเพณี ขาดบุคลากรที่จะมาสืบสานประเพณี ไม่ได้รับการส่งเสริมจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ๖) ด้านวิปัสสนากรรมฐาน พระธรรมทูตไม่เข้าใจในหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน การบริหารจัดการแต่ละสำนักต่างรูปต่างทำไม่เป็นเอกภาพ การปฏิบัติยังขาดการเชื่อมโยงและบูรณาการไปในทางเดียวกัน ไม่ผ่านการอบรมหลักสูตรวิปัสสนากรรมฐาน ๗) ด้านบรรพชาอุปสมบทและบวชศีลจารีณี บวชตามประเพณี บวชเพื่อแก้บน ผู้บวชมีอายุน้อยเกินไป และผู้ที่เคยบวชแล้วไม่มาบวชอีก ที่กล่าวมาทั้งหมดคือปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของพระธรรมทูตตามภารกิจ ๗ ประการดังที่กล่าวมาแล้ว

๕.๑.๓ แนวทางการพัฒนางานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษาวิจัยการศึกษาแนวทางการพัฒนางานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ สรุปตามภารกิจหลัก ๗ ด้าน ดังนี้คือ สรุปแล้ว แนวทางการพัฒนางานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ตามภารกิจหลัก ๗ ประการ ดังนี้ ๑) ด้านการอบรม ต้องมีการจัดตั้งโรงเรียนพระธรรมทูต คัดเลือกพระภิกษุที่มีความรู้ความสามารถฝึกอบรมวิชาพระธรรมทูต เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประชุมปรึกษาหารือและดำเนินการไปตามเป้าหมายที่วางไว้นำสื่อที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการอบรม ๒) ด้านการบริหาร ควรยึดหลักบริหาร ๔ ประการคือ บริหารคน บริหารงาน บริหารเวลา บริหารวัตถุสิ่งของ ๓) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ควรยึดหลักการสงเคราะห์ ๔ อย่าง ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และการสงเคราะห์ด้วยธรรมะ ๔) ด้านการบรรยายธรรมทางสถานีวิทูต ต้องมีความรู้ความสามารถด้านการบรรยายธรรม กล้าแสดงออก สอดแทรกนิทานประกอบ ๕) ด้านกิจกรรมประเพณี ควรส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนเข้าวัด ทำบุญ ตักบาตร ฟังพระธรรมเทศนาทุกวันธรรมสวนะ เวียนเทียน การปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ๖) ด้านวิปัสสนากรรมฐาน ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิปัสสนากรรมฐานเพิ่มมากขึ้น ๗) ด้านบรรพชาอุปสมบทและบวชศีลจารีณี พระวิทยากรและพระพี่เลี้ยงต้องมีความรู้ความสามารถดูแลสามเณรที่เข้าร่วมโครงการได้ เมื่อผู้บวชลดลงจำเป็นต้องหาเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เพื่อดึงดูดให้เข้ามาบวชงบประมาณต้องเพียงพอ และต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนางานพระธรรมทูตในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ และสรุปประเด็นเนื้อหาจากข้างต้นมาเป็นลำดับ จึงเป็นไปได้ว่า ครั้งต่อไปควรจะศึกษาเรื่องเหล่านี้ด้วยเพราะเป็นตัวแปรที่สำคัญ คือ

๕.๒.๑ ควรศึกษาการจัดตั้งโรงเรียนพระธรรมทูต จัดการเรียนการสอนวิชาเอกพระธรรมทูตทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ให้มีพระธรรมทูตที่ชำนาญการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม

๕.๒.๒ ควรศึกษาหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาธรรมทูต ว่ามีส่วนใดบ้างที่ทำให้เนื้อหาของหลักสูตรที่พระธรรมทูตสามารถนำไปใช้ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

๕.๒.๓ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี อาจมีความคิดที่ต่างไปจากพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ จึงควรมีการศึกษากรณีในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ เพื่อพัฒนางานพระธรรมทูตให้มีความเจริญยิ่งขึ้นไป